

Magyar Helsinki Bizottság

Áder János Úr
Magyarország köztársasági elnöke részére

Tisztelt Köztársasági Elnök Úr!

A Társaság a Szabadságjogokért, a Magyar Helsinki Bizottság és az Eötvös Károly Intézet szerint Magyarország államfőjeként Ön súlyos döntés előtt áll az Alaptörvény negyedik módosítása miatt. A magyar köztársasági elnök alkotmányos funkciója az, hogy őrködjön az államszervezet demokratikus működése felett. Ebből az következik, hogy az államfőnek mással nem helyettesíthető, fékező és ellensúlyozó szerepe van az alkotmányos demokrácia védelmében. A demokrácia nem egyenlő a többség uralmával. A demokrácia attól demokrácia, hogy garantálja és intézményekkel védi a politikai közösség valamennyi tagjának jogait, melyek az egyenlő emberi méltóságból következnek.

Az Alaptörvény módosítása legalább tíz ponton rombolja tovább az alkotmányosság alapjait, a demokratikus fékek és ellensúlyok rendszerét és a mindenkit megillető emberi jogokat:

1. Ez a módosítás újabb bizonyíték arra, hogy a kormánypártok nem a közhatalom korlátjának, hanem a nyers hatalmi erő szolgálojának tekintik az Alaptörvényt.
2. Olyan rendelkezésekkel tölti meg az Alaptörvényt, amelyeket az Alkotmánybíróság korábban alkotmányellenesnek ítélt.
3. Sérti a szólásszabadságot, mert lehetővé teszi kritikus politikai vélemények és a művészi önkifejezés elfojtását.
4. Ellentétes az emberi méltósághoz való joggal, mert ahelyett, hogy humánus lakhatást garantálna a hajléktalanoknak, utat nyit az állam és az önkormányzatok számára, hogy megbüntessék az utcán élőket.
5. Diszkriminatív módon kirekeszti az alkotmányos védelemből a gyermektelen élettársakat, az azonos nemű párokat, és más családi kapcsolatokat.
6. Csorbítja a választási alapelveket és az információszabadságot, mert indokolatlanul korlátozza a választási kampányszövegek és más politikai reklámok közzétételét.
7. Szentesíti a felekezetek közötti önkényes különbségtételt, mert a parlamenti többség kegyévé teszi az egyházak elismerését.
8. Sérti a tisztességes eljárás elveit, mert megengedi, hogy a bírósági igazgatás vezetője konkrét ügyekbe beavatkozva, egyedi mérlegelés alapján jelölje ki az eljáró bíróságot.
9. Felszámolja az egyetemek és főiskolák autonómiáját, mert szervezeti és gazdasági ügyekben a kormányzat alárendeltjévé teszi ezeket az intézményeket.
10. A „röghöz kötéssel” aránytalanul korlátozza az egyetemi és főiskolai hallgatók önrendelkezési jogát és a foglalkozás szabad megválasztását.

Ön nem szólalt meg a módosító javaslat parlamenti vitája során, holott ez joga, sőt kötelessége lett volna. Miután az Országgyűlés kétharmados többsége március 11-én elfogadta a módosítást, Önnek két elfogadható választása marad, amennyiben alkotmányos kötelezettségeinek és hivatali esküjének megfelelően továbbra is szolgálni kívánja a demokráciát és a jogállamot, és nem utolsósorban meg akarja őrizni a saját tekintélyét. Az egyik lehetősége, hogy a nyilvánosság előtt felszólal az Alaptörvény módosítása ellen, és normakontrollra küldi azt az Alkotmánybíróságnak. Ez a választása alátámasztható az Alaptörvény és nemzetközi jogi normák értelmezésével, valamint az Alkotmánybíróság legutóbbi döntéseivel. A másik lehetősége, hogy ha – számos alkotmányjogi elemzővel ellentétben – úgy ítéli meg, hogy nincs jogosítványa a vétóra, akkor lemond a tisztségéről, mert aláírásával nem járulhat hozzá egy autoriter rezsim kiépítéséhez.

Emberi jogainkat nem az államtól kaptuk. Azért illetnek meg minket, mert embernek születtünk. Jogainkhoz akkor is ragaszkodunk, ha nem védi azokat alkotmány, alkotmánybíróság és köztársasági elnök. Ma még nem teljesen ez a helyzet. Felszólítjuk Önt, hogy álljon ki az emberek alapvető jogaiért, és vétózza meg az Alaptörvény negyedik módosítását!

Budapest, 2013. március 12.

Társaság a Szabadságjogokért

Magyar Helsinki Bizottság

Eötvös Károly Intézet